Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0222U005442

Державний реєстраційний номер: 0117U007126

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-12-2022

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Українська мова: історія та сучасність

Початок етапу: 10.2017

Закінчення етапу: 11.2022

Вид звітного документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, м. Київ, 04070, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380444256059, 380444636783

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, м. Київ, 04070, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380444256059

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 43 - власна ініціатива (якщо робота виконується з власної ініціативи за кошти виконавця НДР або безкоштовно)

Напрям фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7706 - безплатно (договір про науково-технічне співробітництво, тощо)

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Українська мова: історія та сучасність

Назва роботи англійською:

Ukrainian language: history and modernity

Реферат українською:

Об'єкт дослідження – різнорівневі одиниці мови та мовлення в системно-структурному, функційному, прагматичному, соціолінгвістичному аспектах. Мета дослідження – дослідити українську мову як динамічну систему, що розвивається за внутрішніми законами, простежити зміни в структурі мови, зумовлені впливом позалінгвальних чинників, з'ясувати причини стійкості мовних елементів, виявити закономірності й основні тенденції розвитку національної мови. Основні результати роботи. Результати виконання наукової теми простежуємо на рівні: 1) оновленої методології наукових досліджень, зокрема у галузі соціолінгвістики, де предметом лінгвістичного аналізу стали мова тоталітаризму радянської доби, мовна поведінка та мовна стійкість українців у різних умовах, ідеологічна картина світу в українському словникарстві радянської доби, а також удосконалення інструментарію аналізу речень на формально-граматичному, семантико-синтаксичному й комунікативному рівнях; 2) теоретичного осмислення лексико-семантичних і граматичних категорій: схарактеризовано різнорівневі засоби вербалізації семантики персональності в українській літературній мові; поглиблено функційно-категорійну граматику загалом та заповнено одну з прогалин теорії синтаксичних зв'язків; продемонстровано особливості формування, шляхи поповнення, семантичну та структурну організацію й функціювання української лексики. Результати дослідження впроваджено в освітній процес, а також під час організації науково-дослідної роботи Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Реферат англійською:

The object of the research is the multilevel units of language and speech in the system and structural, functional, pragmatic and sociolinguistic contexts. The purpose of the research is to study the Ukrainian language as a dynamic system developing under the inner laws, changes in the language structure determined by extralingual factors; to find out causes of stability of the speech elements, patterns and main tendencies of development of the national language. Main results. The results of the research subject are tracked on the following levels: 1) updated research methodology, including in sociolinguistics where Soviet totalitarianism language, language behavior and language resilience of the Ukrainians in different contexts, ideological global picture in Ukrainian lexicography of the Soviet period, as well as improvement of the instruments to analyze sentences on a formal and grammatical, semantic and syntactic and communication levels became the subject of the linguistic analysis; 2) theoretical comprehension of lexical and semantic and grammatical categories: multilevel means of verbalizing the personality semantics in the Ukrainian literary language were characterized; functional and categorical grammar was developed further in general and one of the gaps in syntactic relation theory was filled; specifics of formation, methods of development, semantic and structural organization and functioning of the Ukrainian vocabulary were demonstrated. The results of the research were implemented into the educational process and research work of the National University of Kyiv-Mohyla Academy.

Індекс УДК: 811.1/.8, 811.161.2-112

Коди тематичних рубрик: 16.41

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Масенко Лариса Терентіївна

Науковий ступінь: д. філол. н.

Вчене звання: професор

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Закономірності організації, функціювання та розвитку системи української мови з огляду на позалінгвальні чинники.

Назва НТП англійською: Regularities of the organization, functioning and development of the Ukrainian language system with regard to extralingual factors

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Методи, теорії

Галузь застосування: 72.2 Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Організація, функціювання та розвиток системи української мови залежить від низки внутрішньолінгвальних і позалінгвальних чинників. На лексичному словотвірному, морфологічному та синтаксичному рівнях у різний спосіб утілюються поняттєві категорії, що відбивають результати когнітивної діяльності носіїв мови. Одиниці кожного рівня мають своєрідні структурні та семантичні особливості, що забезпечують їх функціювання, взаємодію і вможливлюють багатоаспектну типологію для встановлення та аналізу етноспецифічних рис української мови, вивчення динамічних процесів у її системі, провадження лінгвістичної експертизи. На розвиток української мови, динаміку функціювання її одиниць, практику внормування безпосередньо вплинули радянська асимілятивна мовна політика та мовна політика в Україні після розпаду СРСР. Для мовної ситуації України характерний білінгвізм, незсинхронізованість мовного розвитку Заходу і Сходу, що є наслідком радянської практики русифікації та лінгвоетнічної міксації. Уплив російської мови на українську призводить до розмивання як стандартного, так і діалектного узусу української мови. Нині відбуваються процеси актуалізації лексики західного варіанта української літературної мови в художніх текстах, що сприяє усуненню наслідків радянської політики русифікації, збагаченню лексичного складу загальнонародної мови. Російсько-українська війна, що розпочалася у 2014 році, дала поштовх до осмислення таких категорій, як мова й ідентичність, мова як засіб спротиву, розуміння дихотомії «свій/чужий», «друг/ворог», дала можливість по-новому оцінити проблеми білінгвізму, зумовила зміни у топонімічному ландшафті. Залишається нагальною потреба в напрацюванні комплексу мовних законів, які реалізовували б диференційований підхід до статусу мов. Актуальною є організація системного лінгвістичного дослідження законопроєктів, напрацювання відповідної методологічної бази.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Виявлення закономірностей організації, функціювання та розвитку системи української мови.

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

1. Кобченко Н. Система подвійних синтаксичних зв'язків у граматичному ладі сучасної української мови : [монографія] / Наталя Кобченко. – К. : ВД "Освіта України", 2018. – 514 с.

2. Масенко Л.Т. Мова радянського тоталітаризму. К.: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2017. 240 с.

3. Масенко Л. Т. Суржик : між мовою і язиком. 2-ге вид., зі змінами і допов. К. : Києво-Могилянська академія, 2019. 229 с.

4. Масенко Л. Т. Конфлікт мов та ідентичностей у пострадянській Україні. К.: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2020. 176 с.

5. Ренчка І. Є. Лексикон тоталітаризму. К. : ТОВ «Видавництво «Кліо», 2018. 232 с.

6. Підкуймуха Л. Мова Львова, або коли й батяри говорили. Київ: ТОВ «Видавництво "Кліо"». 2020.

X. Заключні відомості

Керівник юридичної особи Квіт Сергій Миронович
д.філол.н., 10.01.08

Перелік осіб-виконавців

Відповідальний за підготовку облікових документів Ярошенко Т.О.

Телефон +38 (044) 463-69-74

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

